

Gyecikzy Tamás – Kormos Erzsébet – Köblös Adél – Molnár Judit
 Nagy Adrienn – Wallacher Lajos – Wopera Zsuzsa

Az Európai Unió polgári eljárásjoga

Előszó	1
Rövidítések jegyzéke	15
I. FEJEZET	
Az Európai Unió polgári eljárásjoga	17
1. A nemzetközi polgári eljárásjogi jogrendszer fogalma, elhatárolása	19
1.1. A nemzetközi polgári eljárásjogi jogrendszer	19
1.2. Az Európai Unió polgári eljárásjoga, avagy európai polgári eljárásjogi jogrendszer	20
2. Az Európai Unió polgári eljárásjoga kialakulásának története	22
2.1. A polgári eljárásjogi harmonizáció szükségességének megfogalmazása	22
2.2. A Brüsszeli Egyezmény	23
2.3. A Luganoi Egyezmény	24
2.4. A polgári ügyekben történő együttműködés intézményesítése a Maastrichti Szerződésben	24
2.5. 1998. évi Egyezmény a joghatóságról és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról házassági ügyekben (Brüsszel II)	25
2.6. A közösségi szabályozás előkészítése	25
3. A szabadság, biztonság és igazságosság térsége megvalósításának koncepciója az Amsterdami Szerződésben	26
4. Az Európai Tanács politikai állásfoglalásainak értékelése	27
5. A Nizzai Szerződés jelentősége	30
6. Az Európai Alkotmány hatása a polgári ügyekben történő együttműködésre	30
7. A Brüsszeli és Luganoi Egyezmények átmozgásának koncepciója	31
8. Jogalkotási eredmények az Amsterdami Szerződés hatályba lépése után	32

II. FEJEZET	
A Tanács 44/2001/EK rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (Brüsszel I)	39
1. A Rendelet hatálya	41
1.1. A Rendelet hatálya	41
1.1.1. A Rendelet tárgyi hatálya	41

Complex

Wolters Kluwer csoport

Tartalomjegyzék

Előszó	13
Rövidítések jegyzéke	15

I. FEJEZET

Az Európai Unió polgári eljárásjogának fogalma, fejlődéstörténete és eredményei	17
1. A nemzetközi polgári eljárásjog és az Európai Unió polgári eljárásjogának fogalma, elhatárolása	19
1.1. A nemzetközi polgári eljárásjog	19
1.2. Az Európai Unió polgári eljárásjoga, avagy európai polgári eljárásjog	20
2. Az Európai Unió polgári eljárásjoga kialakulásának története	22
2.1. A polgári eljárásjogi harmonizáció szükségességének megfogalmazása	22
2.2. A Brüsszeli Egyezmény	23
2.3. A Luganoi Egyezmény	24
2.4. A polgári ügyekben történő együttműködés intézményesítése: a Maastrichti Szerződés	24
2.5. 1998. évi Egyezmény a joghatóságról és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról házassági ügyekben (Brüsszel II.)	25
2.6. A közösségi szabályozás előkészítése	25
3. A szabadság, biztonság és igazságosság térsége koncepciójának létrehívása: az Amszterdami Szerződés	26
4. Az Európai Tanács politikai állásfoglalásainak állomásai és jelentősége	27
5. A Nizzai Szerződés jelentősége	30
6. Az Európai Alkotmány hatása a polgári ügyekben történő együttműködésre	30
7. A Brüsszeli és Luganoi Egyezmények átdolgozásának koncepciója	31
8. Jogalkotási eredmények az Amszterdami Szerződés hatályba lépése után	32

II. FEJEZET

A Tanács 44/2001/EK rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról	39
1. A Rendelet hatálya és a joghatóság	41
1.1. A Rendelet hatálya	41
1.1.1. A Rendelet tárgyi hatálya	41

1.1.1.1. Nemzetközi elem	41
1.1.1.2. Polgári és kereskedelmi ügy	42
1.1.1.3. A bíróság és az eljárás jellege	44
1.1.1.4. A Rendelet hatálya alól kivont ügyek	45
1.1.1.5. A Rendelet viszonya egyéb jogforrásokhoz	47
1.1.2. Területi hatály	48
1.1.3. Személyi hatály	48
1.1.4. Időbeli hatály	49
1.1.5. A joghatósági szabályok rendszere	49
1.1.5.1. Az „exorbitáns” joghatósági szabályok	50
1.1.5.2. Az egyenlő elbánás elve	51
1.2. Az általános joghatóság	52
1.3. A különös joghatóság	52
1.3.1. Szerződéses jogviszonyból származó jogvitákra vonatkozó vagylagos joghatóság	53
1.3.2. Tartási ügyek	56
1.3.3. Szerződésen kívül okozott károk megtérítése iránti eljárásokra vonatkozó vagylagos joghatóság	56
1.3.4. A polgári jogi igény	58
1.3.5. A fióktelep fekvése szerinti joghatóság	58
1.3.6. Vagylagos joghatóság célvagyon esetén	60
1.3.7. A foglalás helye szerinti joghatóság tengerhajózási ügyekben	60
1.3.8. Alperesi pertársaság	60
1.3.9. „Harmadik személy” az eljárásban	61
1.3.10. A viszontkereset	62
1.3.11. Ingatlannal kapcsolatos tárgyi keresethalmazat	62
1.3.12. Vagylagos joghatóság tengeri hajózás esetén a felelősség korlátozása iránti perekben	63
1.4. Speciális (aszimmetrikus) joghatósági szabályok	63
1.4.1. Joghatóság biztosítási ügyekben	63
1.4.2. Joghatóság fogyasztói szerződések esetén	65
1.4.3. Joghatóság egyedi munkaszerződésekből eredő ügyekben	68
1.5. A kizárólagos joghatóság	70
1.5.1. Ingatlannal kapcsolatos szabályok	70
1.5.2. Kizárólagos joghatóság gazdasági társaságokra, más jogi személyekre, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb szervezetekre vonatkozó bizonyos eljárásokban	72
1.5.3. Közhitelű nyilvántartásokba történő bejegyzéssel kapcsolatos eljárások	72
1.5.4. Az iparjogvédelmi nyilvántartásokba való bejegyzésekkel kapcsolatos eljárások	73
1.5.5. A végrehajtás során felmerülő jogvitákra vonatkozó kizárólagos joghatóság	73
1.6. Megállapodás a joghatóságról	74
1.6.1. Joghatósági kikötés	74
1.6.2. Hallgatólagos alávetés	78

1.7. A joghatóság vizsgálata	78
1.8. Perfüggőség és összefüggő eljárások	80
1.8.1. A perfüggőség.	80
1.8.2. Az összefüggő eljárások	82
1.8.3. Eljárás abban az esetben, ha több bíróságnak van kizárólagos joghatósága	83
2. Ideiglenes és biztosítási intézkedések	84
2.1. Az Európai Bíróság joggyakorlata szerint megengedhető ideiglenes intézkedések	84
2.2. A Rendelet 47. cikke szerinti biztosítási intézkedések.	87
3. A határozatok elismerése és végrehajtása a Rendelet alapján.	88
3.1. A Rendelet alapján elismerhető és végrehajtható határozatok és közokiratok köre.	88
3.2. Az elismerés	91
3.3. Végrehajtás.	96
3.4. A Rendelet hatálya, más jogi aktusokhoz való viszonya	108

III. FEJEZET

A Tanács 2201/2003/EK rendelete a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról	111
---	-----

1. Előzmények	113
2. A Rendelet alkalmazási köre és fogalommeghatározásai	114
3. A házassági perek joghatósági szabályai.	116
4. A szülői felelősséggel kapcsolatos eljárások joghatósági szabályai	118
5. Speciális eljárási szabályok a párhuzamos eljárások esetére és ideiglenes intézkedések elrendelésére	121
6. A határozatok elismerésének és végrehajtásának szabályai	122
7. Vegyes rendelkezések	124

IV. FEJEZET

A Tanács 1346/2000/EK rendelete a fizetéseképtelenségi eljárásról	127
1. A Rendelet megalkotásának előzményei.	129
2. A Rendelet hatálya.	130
2.1. Tárgyi hatály	130
2.2. Személyi hatály.	131
2.3. Szervi hatály	131
2.4. Területi hatály	132
2.5. Időbeli hatály	133
3. Nemzetközi joghatóság	134
3.1. A fő fizetéseképtelenségi eljárás	134
3.2. Területi eljárások	135
3.3. Másodlagos fizetéseképtelenségi eljárások	136
3.4. Független területi fizetéseképtelenségi eljárások.	136

4. Az eljárásra alkalmazandó jog meghatározása	137
5. A fizetéseképtelenségi eljárás elismerése	139
5.1. Az elismerés alapelve	139
5.2. Az elismerés hatásai	139
5.3. A felszámoló hatásköre	140
5.4. Közzététel és közhitelű nyilvántartásba vétel	140
5.5. Az elismerés és végrehajtás megtagadása	141
6. Másodlagos fizetéseképtelenségi eljárások	142
6.1. A másodlagos eljárás megindítása	142
6.2. Együttműködési és tájékoztatási kötelezettség	143
6.3. Biztosítási intézkedések	143

V. FEJEZET

A Tanács 1348/2000/EK rendelete a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről	145
1. A Rendelet megalkotásának előzményei	147
2. A Rendelet hatálya	148
2.1. A Rendelet tárgyi hatálya	148
2.2. A Rendelet területi hatálya	149
2.3. A Rendelet időbeli hatálya	149
3. A bírósági és bíróságon kívüli iratok továbbítási és kézbesítési módjai	150
3.1. Az intézményközi kézbesítés	150
3.1.1. Az iratok továbbítása	151
3.1.2. Az irat átvételének megtagadása	152
3.1.3. A kézbesítés időpontja	152
3.2. Továbbítás és kézbesítés konzuli vagy diplomáciai úton	153
3.3. Postai kézbesítés	153
3.4. Közvetlen kézbesítés	154
4. A megjelenést elmulasztó alperes	154

VI. FEJEZET

A Tanács 1206/2001/EK rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről	157
1. A Rendelet megalkotásának előzményei	159
2. A Rendelet hatálya	160
2.1. A Rendelet tárgyi hatálya	160
2.2. A Rendelet területi hatálya	160
2.3. A Rendelet időbeli hatálya	161
3. Megkeresés útján történő bizonyításfelvétel (aktív jogsegély)	161
3.1. Formanyomtatványok	162
3.2. A kérelmek továbbítása és átvétele	153
3.3. A kérelem teljesítésére vonatkozó általános rendelkezések	164
3.4. Kényszerítő intézkedések alkalmazása a bizonyítás fogyanatosítása során	164

3.5. A kérelem teljesítésének elutasítása	164
3.6. A kérelem teljesítését követő eljárás	166
4. A perbíróság által foganatosított közvetlen bizonyításfelvétel egy másik tagállam területén (passzív jogsegély)	166

VII. FEJEZET

Az Európai Parlament és a Tanács 805/2004/EK rendelete a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról 169

1. A Rendelet előzményei, megszületése	171
2. A Rendelet alapgondolata, célkitűzése	172
3. A Rendelet hatálya.	173
4. Az európai végrehajtható okiratként hitelesítendő, a végrehajtás alapjául szolgáló okiratok	173
5. Az európai végrehajtható okiratkénti hitelesítés	174
5.1. A hitelesítés előfeltételei	174
5.2. A tanúsítvány kiállítása	177
5.3. A tanúsítvány speciális válfajai	178
5.4. Jogorvoslati lehetőségek a tanúsítvány kiállításával szemben	179
5.5. A minimumszabályok megsértésének orvoslása	179
6. Végrehajtás az európai végrehajtható okirat alapján	180
6.1. A végrehajtást kérőre vonatkozó rendelkezések	180
6.2. A végrehajtás akadályai a végrehajtás szerinti tagállamban	182
7. A Rendelet és a magyar végrehajtási eljárás szabályainak összekapcsolódása	183
8. A Rendelet és a 44/2001/EK rendelet kapcsolata	184

VIII. FEJEZET

A Tanács 2003/8/EK irányelve a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról 185

1. Az Irányelv alapgondolata.	187
2. Az Irányelv előzményei és megszületése	187
3. Az Irányelv alkalmazási köre	188
4. Az európai költségmentesség	189
4.1. A költségmentesség terjedelme	189
4.2. A költségmentesség feltételei	191
4.3. A költségmentesség „időbeli” terjedelme.	192
4.4. A költségmentesség kérelmezése, eljáró hatóságok	193
5. Információszoolgáltatási kötelezettség a tagállamok részéről.	194
6. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (Jst.) és az Irányelv kapcsolata	194

IX. FEJEZET

Az Európai Parlament és a Tanács 1896/2006/EK rendelete az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról	199
1. Az európai fizetési meghagyásos eljárás kialakulása	201
2. Az európai fizetési meghagyásos eljárás jelentősége	202
3. Az európai fizetési meghagyásos eljárás meghatározása, alkalmazási területe	203
4. A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem	204
5. A kérelem vizsgálata	205
6. Az európai fizetési meghagyás kibocsátása	206
7. Az ellentmondás, mint a kötelezett védekezési eszköze az európai fizetési meghagyással szemben	206
8. Különleges jogorvoslati lehetőség a végrehajthatóvá nyilvánított európai fizetési meghagyással szemben	207
9. A Rendelet és a magyar fizetési meghagyásos eljárás	208

X. FEJEZET

Az európai polgári eljárásjog hatása a magyar polgári eljárásjogra	209
1. Általános helyzetkép	211
2. A jogi szabályozás rendszere	213
3. Intézményes változások	221
3.1. A joghatósági rendszer átalakulása	221
3.2. A külföldi határozatok elismerése és végrehajtása az Nmjtvr. szerint	226
4. Dogmatikai kihívások	228
4.1. A kérelemhez kötöttség és a közösségi jog alkalmazása	229
4.2. A perfüggőség kérdése és az európai polgári eljárásjog	231

XI. FEJEZET

Az uniós igazságügyi együttműködés hatékonyságjavító eszközei, a jogfejlődés irányai és tendenciái	235
1. Bevezetés	237
2. Változások és változatok az elismerés és végrehajtás megtagadási okaiban	238
3. Haladás a kollíziós szabályoktól az érdemi jogegységesítés felé	243
4. Közvetlen érintkezés és kontaktpontok	245
5. Nyelvi szabályok	246
6. Formanyomtatványok, a tagállami specialitások listázása	246
7. Költségek	247
8. A jogalkotási folyamat változásai	248
9. Összegzés	249

FÜGGELÉK

A várható jogegységesítés területe:

rendeletjavaslat a kis értékű követelések esetén alkalmazandó

európai eljárás bevezetéséről 251

1. A Rendeletjavaslat előzményei és megszületése 253

2. Az eljárás alkalmazási területe 254

3. Az eljárás megindítása 254

4. Az eljárás lefolyása 255

5. Az eljárás befejezése 256

6. Jogorvoslati lehetőség 256

7. A Rendeletjavaslat és a magyar polgári eljárásjog 257

Irodalomjegyzék 259